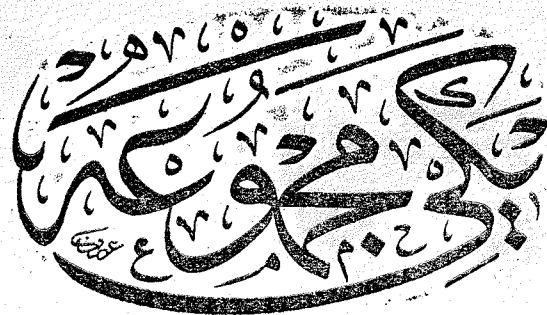

۲۶ خُموز ۱۹۱۷

صافی : ۳

برنجی سَه

علم ، صنعت و اخلاق دائر هفتگی مجموعه

دیوان هایون تدقیقاتی

لهستانده عثمانلی نفوذی

(کچن نسخه دن مابعد و ختام)

« لیه بکارینه نامه هایون یازله که سده سنیه سعادت و عتبه هلیه عدالت عنوانه که ملجاء سلاطین عظام و مستند خواقین کرامدر یرار محتمد علیه آدمیر کوزدن درره توقدشویله (!) نام ایلچیکزله مکتوب مصادقت اسکو بکزر وارد اولوب مضموننده لیه قرالی اشتوان قرال اربینک اون اکیسنده مراد اولوب اما قال اولالی بزم ولایتی عدالت اوزره ضبط ایدوب هروجه اغوری بزم برامشدی و قدیمدن منعقد صلحی تمام مرتبه رعایت ایدردی . اول نیجه صلح و صلاحی رعایت ایدرسه بز دخی اووجهله رعایت ایدرز دیوانه سعادته اشیا نه مزدن دخی ماینبده اولان صلح و صلاح و عهد و امانی کما کان صریحی و مقرر طوتوب احسان اولنان عهد و امان نامه هایون هان یالکزیله قرالی نامه اولوب هموما لیه بکارینه عنایت اولقی کرکدر زیر بزم مرادیمز اولدرکه کچن هرالیهز ابا و اجدادی باندنه منعقد اولان صلح و امانه نیجه رعایت ایتدیلرسه بز دخی اول طریقندن کچمیوب رعایت ایلک عهدنده اولمشدر و عتبه عالم پناهیلرند بعضی مفسدله واروب قدیمی صلح و صلاح و دوستلنی بوزمق مراد ایدرله . استانه سعادتدن رجاء بودرکه آتک کی مفسدله سوزینه اعتدال بیورمیوب صلح و صلاح و عهد و امانه مغایر بر وضعه مضامین یوقدر دیو اعلام ایلش سز و بوندن غیری مزبور ایلچی کوزنه تقریر و بیان ایلش ایسه علی التفصیل پایه سر سعادت مصر خسر و اناه عرض اولنوب علم شریف عالم آرای پادشاهان محیط و شامل اولمشدر . امدی اگر لیه قرالریله ابا عن جد ماینبده اولان صلح و صلاح و دوستلنی مرادیکز ایسه قدیمدن نوجهله اولاکلش ایسه ینه اولوجهله اوله سی سزک الیکزنده در . استانه سعادتزه دوستلنی و دشمنلک یوزندن کلوب کیدنلره اصلا منع ورد یوقدر . بونده قالدیکه درون دلدن قدیمی صلحی رعایت ایدنلر حقنده عنایت علیه خسروانم مقارن اولیه . مراد اولان قرالکر مملکت و ولایتکزی عدالت اوزره ضبط ایدوب اغوری سیه یرادوغی محضا استانه سعادتله اخلاص ایله عبودیتده ثابت قدم اولدوغی ایچون ایدی . زیرا قرال اولدقده نوجهله نصیحتلر اولنوب ایلک جانبته وقف اولدوغین کندی بیلوردی . مادام که سیزه اولاجق قرال سده سعادتزه دوستلنی اوزره اولنلردن اجازت هایونزله ایدی . تعیین اولان و یاخود کندو ایچو کزندن برقرالغه یرار اولانی سیده سعادتزه اعلام اولنوب تعیین اولنه . مراد اولان قرالکر مملکت و ولایتکزی عدالت اوزره قرالقی آتک مقرر در . دودمان خلافت بنیانمز اولور اولوز مفسدک کلانم استماع ایلکدن مبرامع رادر . قوت و قدرت و مهابت و حشمتی بر مرتبه در که دروننده حق ایله صلاح اولیوب ذره قدر حیلله سی و خدعه سی اولنلردن برفردک کلوب سوزو سوزولیکه زهره سی یوقدر . مکرکه اخلاص ایله عبودیتده ثابت قدم اولدوغی دفعاتله معلوم اولاکه سوزی فی الجمله مسجوع هایونم اول . چوفکه مفسد سوزیله قدیمی صلح و صلاح بوزلاسون دیو مراد ایدرسز نصب اولناجق قرالکر معرفت شریفله اولقی کرکدر . سده سعادتیه ایلچی کوندرمکدن مرادکز نه در . ظاهر بودرکه قرال نصب و تعیین اولنلر ایچوندر . غیری نسنه ایچون دکدر . قرال خصوصنده غیری به کوندرمکز ایسه لغو محض دو . نامه کزله بونده یرار معتد علیه آدمکز کوندرمکز دخی معرفت هایونم اولدین آنده قرال نصب ایدرسز بوکا رضای شریفم یوقدر و ماینبده اولان صلح و صلاح نه شکله کیره بکن مکره معلومکز اولور . مملکت و ولایتکزده اسوده حال اولوب حضور ایدوکل محضا عتبه هلیه عالمپناهه اصلاحیه عبودیت اوزره اولدوغکزدندر .

بوخصوصی عین دولت بللی سکر . امدی ... در دولت مابعد کی کفی مقید اولوب اسکی کی سده سنیه عدالت ماینبده شمدیه دکن لیه قرالریک رعایت ایدم کلدکری صلح و صلاح و عهد و امان اموری رعایت اولنوب بکنه اولکیدن زیاده اولقی مرادکز ایسه جناب جلالت ماینبده قدیمی دوستلنی اوزره اولوب دروننده حیلله و خدعه سی اولیانلردن بریسنی اجازت هایونله و یاخود ایچیکزندن قرالغه لایق و قادر بر اختیار ایتدیککز . کسنده قرال نصب ایدوب جمله کوز اسوده حال اولوب بز دخی دایما اول جانبله مقید اولوب اولکی قرالدن اوتقی راضی و شاکر اولکز مقرر (در) . شویلسکه اجازت هایونم اولدین بزومله ظاهر اگر دوست و دشمن ظن ایتدو ککز لیه نتیجه و اسپاینه و فرایچه وانکتره و مسکو اراسندن تعیین اولنانی نصب ایدرسکز رضای هایونم یوقدر . استانه سعادتزه اولان اخلاص و اختصاصی ترک ایدوب صلحه مخالف وضع آتش اولورسز مکره تدای قابل ایلز . صلح و صلاح امری برطرف اولور . اما جان و دلدن دوستلنی بر قرار اولوب خلل پذیر اولماق اقتضای مرادیکز ایسه نصب اولناجق قرالی بزوم اجازت هایونزله قدیمی دوستلنی اوزره اولنلردن و یاخود عادت قدیمه اوزره کندو کوز اختیار ایتدیکز کسنده سده سعادتیه اعلام ایدوب راضی بعده نصب آتک کرکدر و بالجله بویکی شکلدن غیری اولورسه اصلا و قطعاً حضور ایدمیوب مملکت و ولایتکزه و رعایا و برایا کوزه اختلال دوشوب سده سعادتزه اولان دوستلنکزدن دخی هیا اولوب یورلق بوشدر . اکا کوره مقید اولوب همه حال بواکی کلانم بریله عامل اولقی کرکدر . چونکه بزومله اولان صلحی تمام رعایت ایدوب مخالفت ایلک مرادیکزدر بو نصیحتی طوتوب خلافته جواز کوستر میسز . ایلچی کوندروب قرال مراد اولدوغن و دوستلنده ثابت قدم اولدوغکزی اعلامدن مرادی بز بودرکه قرال نصب اولناغه اجازت هایونم اولقی ایچوندر . امدی اگر حضور حال ایله مملکت و ولایتکزه اولقی مراد ایدرسکز وجه مشروح اوزره عمل ایدوب دوستمه دوست و دشمنمه دشمن اولوب غیریلرک سوزینی قولاغکزه قومیه سز . فی ۱۶ ب ۹۹۵ (۱)

باب عالی بواندیشه لرله مشغول ایکن لهستانده قرال انتخابنده اتحاد حاصل اولامادی . بر قسمی آوستریا ایمپراطوری رودولفک قاردشی آرشیدوق ماقسیملیانی ، بر قسمی اسوج خانداندن سکیز موندی ، بر قسمی ده قاهرینیانی انتخاب ایتک ایسته یوردی . بو اوچ فرقه دن آوستریا ایمپراطورینی ایسته ینلر ، له بکلرندن زوبورو و سکی نک فرقه سی ، سکیز موندی ایسته ینلر باش وکیل زامویسکی نک فرقه سی ، قاهرینیانی ایسته ینلر ده که کلون خاندانی طرفدارلری ایدی (۲) . خصوصیه آوستریانک مداخله سی سلطان مراد ثالثک نظر دقتی جلب ایتدی . اردل و یوده سی طرفندن له اعیانه و صایاده بولونولماسی ایچون اردل قرالنه آتیده کی نامه هایون کوندردی :

- ۲۱ « اردل و یوده سنه (۳) حکم که حالیا لیه کفره سنک جمعیتی اولدوغن اعلام ایلدوکلک اجلدن غفلت اوزره اولیوب اول جانبیه دایما کوز قولاق طوتوب دفع مضرتلری خصوصیچون اقدام و اهتمام اوزره اولما (۱) [دیوان هایون مهمه دفتری ۶۲ ، ص ۶۱] (۲) اولستان ، تاریخ ، عمومی بروکنر ، پولونیانک مسوک قرالری ، ص ۳۵ (۳) اردل و یوده سی سکیز موند ایدی .

کوز لازم و مهم اولمغین بیوردوم که واردوقده بوبابده احوال و مساهله اوزره اولمقدن له جابته مقید اولوب کوز قولاق طوتوب لازم کلورسه کندو ویالکیزجه کاغد یازوب کوندزوب کرکی کی نصیحت ایله سز که بو دکلو زماندن برو واقع اولار عهد و آمانه مغایر وضع اندوکلرینک ضرری نه کندولره واقع اولور. صوک ندامت فایده ایلز. بو جانبدن محکم نصیحت اولمشر. شویله که نصیحت طوعیه لر نکالری بویشرنه اولور. اکا کوره مقید اولوب کا کان عهد و امانی رعایتده دقیقه فوت ایله لروبو حکم شریفم سکا نه کون واروب و لیه کفره سنک احوالی بجه در کرچک جمعیتلری وارمیدر یوقیدر جمعیتلری اولمغی تقدیرجه کاغد یازلق لازم کلدکده نوجهله یازلق اقتضا اندوکی اصل و صحتی ایله یازوب معجلا سده سعادته اعلام ایله سن دیو امر یازلمشر.

فی ۲۵ ن ۹۹۵.

سلطان مراد ثالث نامه سی کلدیکی زمان، لهستانده آرشدوق ماقسیمیلیان قرال انتخاب اولومشدی. فقط یو انتخاب چوق دوام ایتمدی. بودفعه، اولجه اقلیتده قالمش اولان زامو یسکی فرقه سی غلبه ایتدی. اسوهج قرالنک اوغلی، وازا خانداندن سکیز موند ایکینجی بر انتخابده قرال تعیین اولوندی.

لهستانده بو احوال جریان ایدرکن، باب عالی یکدیگری ناقض خبرلر لیوردی. بالخاصه آوستریا ایمپراطوری رودولف، قاردشی آرشدوق ماقسیمیلیانی تصویب ایتدیرمک ایچون، باب عالی به هر درلو تأمینانده بولنیوردی.

سلطان مراد ثالث بوتأمیناتی قطعاً نظر اعتباره آلمادی. لیه بکلرینه آتیده کی نامه هایونی کوندردی:

لیه بکلرینه نامه هایون یازله که یج قralی (۱) مکتوب کوندروب له ولایتنه قرال نصب اولملا اولدوقده اول ولایتک اعیان و رأس الکتابی بر بره جمع اولوب جله نیک تدبیر و اتفایله اولور ایدی. اول ولایتنه حالا قral تعیین اولمقی خصوصی موقع معینده اولیوب (۲) فضولی بیانده مذکور رئیس الکتاب (۳) اول ولایتک عادت و قانونلرینه مضانف اسونجه (۴) قralنک اوغلین قralنه اکا غله اوچ کوندن صوکر اگستوسک یکز می ایکی سنده لیه قralنی نصب اوانب کلان موضعهده یج قralنک قرنداشی مقسیمیلیان اختیار اولوب ولایتنه قral نصب اولمشر. یالکز لیه بکاری واولو ووده لرله اولامشدر بلکه غایت لیتوانه بکاری اتفایله اولمشر. یرار ایلیچلر ابراملرله اولمشر. اگرچه استانه سعادته خبر وارمشر. لکن دوستلغه بناء بر دخی اعلام ایلروز قralی ویرمک آلتی حق تعالی نیک قبضه قدرتمنده در. ارادی اولقی کرکدر. اگر قرنداشم قral اولور ایسه سایر قralلردن زیاده دوست اولوب ابوقوکی لک آتمک مقرر در. واروب لیه داخل اولدوقده یرار ایلیچی کوندرمکدن محالی اولماز دیو اعلام الیش. امدی بوندن اقدام قralنک مراد اولدوقده استانه سعادتمزه یرار ایلیچیکز ایله مکتوبکز کوندروب مراد اولان قralنک در دولتدنق نصب اولمغله بزه عدالت اوزره قralنک ایدوب زماننده هر وجهله حضور و امنیت اوزرینه اذن هایون ایله قralنه برکسته طلب ایلدو ککرده درگاه معلوم چاوشلزدن مصطفی چاوش ایله وکلن ایلیچیکز ایله نامه هایونمز ارسال اولوب نصب اولناجی قralنک یاسده سعادتم ایله دوستلق اوزره اولنلردن

(۱) ویا نه قralی، آوستریا ایمپراطوری

(۲) باش وکیل یوحان زامو یسکی

(۳) اسوهج

بری ویاخود ایلیچیکز اختیار اندو ککرز کسنه قral نصب ایلمک کرک سز دیو تنیه اولدوقده رضای شریفم اوزره اشبو یج قralنک اسونج قralنک اوغلن تعیین ایدوب قral نصب ایدوب مشارالیه چاوشلزدن بو خصوصده مکتوبی کلوب سده سعادتمه عرض اولدوقدن صکره یج قralنک قرنداشته ایلیچلر کوندروب ابرام ایلمک صلح و صلاح عهد و امانه مغایر دکلیدر. قral نصب اولوب اوچ کون کچدکن. صکره رضای شریفمزه مخالف اخردن قral کتورمک نهدن لازم. کلدی. بوبابده کندو فعلکز ایله سغوال و ملزم اولدوغکز اجلدن. نامه هایونمز ارسال اولندی. واروب وصول بولدوقده اگر سده سعادتمز ایله قریبیدن منعقد اولان صلح و صلاح و اخلاص و اختصاصه رعایت اولوب مملکت و ولایتکز حضور اوزره اولقی مراد کوز ایسه اتفاقکز ایله رضای شریفم اوزره مابینکزده اولوب قral نصب اولنان اسونج اوغلن کا کان قralنک قریب قریب اخردن کتورمک سسوداسندن فراغت ایدمیز و الا نقض عهده باعث اولور وضع سزدن صادر اولمش اولور. صکره بهانه ایدمک برنسنه یوقدر. اکا کوره رضای شریفم اوزره اسونج اوغلندن غیری قralی کتورمیب رضای شریفم مخالف وضعه راضی اولمیه سز. یج قralی مکتوبنده ارادت الیه قایل اولقی کرکدر دیمش. ارادت الیه بونک اوزرینه ایمش که اسونج قralی اوغلی قral اولوب رضای هایونمه موافق اش اولمشر. اگر سده سعادتمز ایله اولان صلح و صلاح و عهد و امان مرعی اولوب حضور اوزره اولقی مراد کوز ایسه قرنداشکی لیه قralنک منع ایدوب مراجعت ایتدره سز دیو یج قralنه. نامه هایونمز یازلوب وسدق سعادتمده اولان ایلیچی سته تنیه و تأکید اولمشر. بز دخی خبر کوندروب بهمه حال اسونج اوغلن قبول ایدوب غیری قralه راضی اولمیه سز والا صکره ایو اولیوب نقض عهد اولقی لازم کلور. اکا کوره مقید اولوب حسن مصاحبت ایفاسنه سی ایله سز دیو یازلمشر. (ایلیچنک دره غومانه ویرلمشر. بعده آندن آلوب مذکور مصطفی چاوشه ویرلمشر. نامه ترجمه ایله) اواسط ذی القعدة ۹۹۵ هـ (۱).

لهستانده اسوهج قralنک اوغلنی انتخابه طرفدار اولانلر غلبه ایدنجه، سلطان مراد ثالثده آرزوسی حصوله کلدی. بناء علیه اسوهج قralنک اوغلی سکیز موندن انتخابی دیوان هایوننه تبلیغ ایدلدی. آوستریا ایمپراطوری، قاردشک محرومیتدن متأثر اولدی، سلطان مراد ثالثه مراجعت ایتدی. قاردشی ماقسیمیلیانک انتخابی ترویج اولونماسی ایچون تشبثانده بولوندی. سلطان مراد ثالث بوتشبتلرده اهمیت ویرمده دی، اسوهج قralنک اوغلی باب عالی نیک نقطه نظرینه موافقدی. بوسیدن، اولاردل قralنه ماقسیمیلیانک احوالی تفتیش، صوکرادم لیه بکلرینه انتخابلرینی ترویج ایچون آتیده کی نامه لر کوندردی:

(۱) دیوان هایون مهمه دفتری ۶۱۲، ص ۱۱۹

قراللق خصوصی نیجه اولمشدر و مقسملیان احوالی نیه و زمشدر . اصلا و قطعا مشکوک و مهمب نسنه قومیه سن . صحتی اوزره خبر آلوب دخی وقوی اوزره یازوب معجلا موی الیه چارشمه سده سعادته عرض ایلمه سن و ذکر اولنان کرجستان فنجی ایچون تحت اداره کده اولان اردل . اها ایلمه سنلر و شاد بقلر ادروب اعدار غمه لازم اولان نسلری ادروب و اطراف و جوانیه اغلامی لازم اولنلره بوفج خبرن اعلام ایلمه سن دیو یازمشدر . فی ۴ ذی الحجه ۹۹۵ .

سلطان مراد ثالث بونامه سی مغنیدار ایدی . عثمانی خاقانی شرقده احراز ایلدیکی پارلاق ظفرلره غریبده کی سیاستنی تقویه ایتک ایستتور ، اردلده کی تبعه سنه عثمانی ظفرلری ایچون شملکر امر ایدیوردی . لیه بکلرینه یازیلان نامه ایسه ینه تهید ایله مالی ایدی :

« لیه ولایتونه بکارنه حکم که سده سنیة سعادت دستکاهه مکتوبکوندروب لیه ولایتونه قراللقه سابقا قرائر اولوب مراد اولان زعموند نام قرالک قز قزداشن اوغلی اولوب ایسونه (۱) قرالک اوغلی اولان زعموندی بز قراللقه قبول ایلش و سابقا قرائر اولان زعمونه نه طریقله استانه سمانه آنا و دده لریله دوستلق و یوقو کدیلدی اوزره کچشم ایسه بو داخی اولوجهله کچنه و بز داخی حکم اقدام ایدوب نصیحت ایدره روزکه اول اسکی دوستلقی بوزمق دک حقی زیاده دوستلق ایلله . امیدمن بودوکه عظمتو پادشاه اسلام حضرتلری داخی سابقا اولان دوستلقدن زیاده دوستلق بیورلر . یق قرالک خیله و خدعه سیله بزم ولایتزده نیجه طالع لقلر اولوب اولان سرحدرده اگر بعض فساد اولدو ایسه داخی بزدن بلایوب بزم اوزریمزه یغما یلر زیراکه آرازمده بعض کمنلر واردر . قراللقی یق قرالک قزداشنه چکوب ولایتزده خیلی طالع لقه باعث اولدیلر . امیددرکه باذن الله تعالی آنلر داخی تیز کونلرده منع اولنه دیو اعلام ایلش سز بوندن ماعدا داخی هر نه دیمش ایسه کوز بالتمام علم شریف عالم اواض محیط وشامل اولدی . سزدن داخی اولان بو مقوله اخلاص و صداقتنه دوستلق ایدی . ظهوره کتورمش سز . اما یق قرائی سده سعادته مکتوب کوندروب اغستوسک یکریمی ایکسینده لیه قراللقی ایچون تعیین اولنان موضعه بزم قزداشن مقسملیان اختیار اولنوب قزل نعب اولمشدر . یالکز له بکلری واولو و بوده لر اتفاقیه اولماشدر . بلکه عامه لتوانه بکلری اتفاقیه اولمشدر . یرار ایچیلرله و ابراملرله دعوت ایدوب آتمشدر . اگر قزداشن قزال اولورسه کچن قزاللردن زیاده خالص دوست اولوب ابو قو کدو کی اولق مقرردر دیو اعلام ایتکین اقتضا ایدوکی اوزره یق قرائنه نامه هایوم یازیلوب الزام اولمشدر . اگر حالیا اعلام آندو ککز اوزره ایسونه قرالک اوغلن قزال ایدوب یق قرالک قزداشن ایلچیلر و ابراملرله کتورمش ایسه عتبه علیا سزله اولان دوستلق اسکی دن زیاده اولوب ملحوظ کزدن زیاده دوستلق ایله رعایت اولورسز . اگر یق قرائی بوبابده عهد و امانی رعایت ایتوب قراللقه مقرر ایدوب فتنه و فساد باعث اولورسه همه حال یانه قلمایوب ایدو کین بولنده هیچ عجز من یوقدر . کندویه داخی بو وجهله نامه یازوب کوندرلکین سزه دخی نامه هایوم ارسال اولندی . کر کدرکه بوبابده قول و قرار کزده صداقت و اخلاص کزده ثابت قدم اولوب غیرت و جیتکز مقتضاسنجه قراللقه قبول آندو ککز ایسونه قرائی اوغلن کما کان قراللقه قبول ایدوب رضای هایوم مخالف یق قرالک قزداشن قبول ایلوب دائره یه اوغرائیمه سز . اگر یق قرالک قزداشن قراللقه قبول ایدر سکز رضامنه مخالف ایش آتمش

(۱) اسوه ج

اولورسز . بو تقدیرجه حرکاتکز و بالی بونو کزده اولوب و فکزه حاضر اولق کرکسز . زیرا بوبابده یق قرائندن و سزدن برایکی دفعه مکتوبکز کلدی . جوابکز بر برینه موافق دوشمدی . دیدو کککز اوزره خیله و خدعه یق قرائندن ایسه آندو کین همه حال بولور . ارا کوزده یق قراللقی یق قرالک قزداشنه چکینلر ایچون دفع ایلشز اول مقوله معنیک ضرری سزه طوقور . اگر مملکت و ولایت کزده حضور اوزره اولوب استانه سعادته کما کان دوستلق اوزره اولق مراد کوز ایسه اسونه قرالک اوغلن تمام قراللقه نصب و تعیین ایدوب رعایا و برایا کزله مملکت و ولایت کزده حضور حال ایلله اولوب یق قرالک قزداشن دایما اوغرائیمه سز دیو یازمشدر . (امرین افندی حضرتلری کندو خط شریفلری انله یازوب پاشایه کوندرمشدر .) فی ۱۰ ذی ۹۹۵

لهستان انتخاباتی یالکز اسوه ج قرالک اوغلی سکیز موندک انتخابی ایلله یتمه دی . ماقسیمیلیان ، قراللقی اردو قوتیه ده کندیسنه تأمین ایتک فکرنده بولوندی . سیل زیاده کائن (بیتجن) ده ، (قراقوی) ده ، ددهش بر مغلوبیه اوغرائدی . نهایت ، سکیز موندک طرفدار اولان زامو یسکی نک ماقسیمیلیان قارشی غالبیتی مسئله یی تماماً حل ایتدی . ماقسیمیلیان سیل زیاده اسیر اولدی . لهستان تاجندن کلیاً فراغت ایتک شرطیه یقاسنی قورتارا بیلدی (۱) . دیوان هایون اردل و بوده سی واسطه سیله لهستان انتخاباتک بو صفحه لرندن کاملاً خبردار اولدی . بو قارغشه لقه باب عالی ده اشتراک ایتدی . لهستان طرفلریه آقین ایتسی ایچون خانه ، تاتار مفرزه لرینه بیک تفک انداز و ایکی یوزبار کیر یوللاماسی ایچون ده بندان و بوده سنه امرلر کوندردی . اردل و بوده سنه کوندریلن آتیده کی حکمه دشمن طرفه کوز قولاق اولماسی توصیه ایلدی :

« اردل و بوده سنه حکم که مکتوب کوندروب لیه جانیه کوندر . دوکک جاسوس مقسملیان عسکرندن یدی سکیز بیک یرار عسکر ایلله کندیه تابع اولان بکلری جم ایدوب فضولی واروشه کیرمک استدکده واروشده اولان رئیس نیجه بیک عسکر ایلله حصاردن چیقوب جنک ایدوب مقسملیانک نیجه بیک عسکری قلنجدن کچوب کندو فرار ایدوب اردلرنجه قودقده سکیز عدد ایری طوین و نیجه بیراق و یراقلری آلتوب جزوی عسکر ایلله خلاص اولوب لیه دن اون بر میل بروده شیوریه حصارنده اولوب و ایسوجنی قرالک اوغلی زعموندی غره محرم الحرامده قره تو (۲) حصارینه کروب لیه بکلرین جم ایدوب یقینده قراللقی تاجن کتورسه لر کر کدر دیو خبر و پردوکن بلدرمش سن . دخی هر نه عرض ایلدک ایسه جمله سی پایه سریرمه عرض اولنوب معلوم شریفم اولمشدر . بیوردوم که وصول بولدقده من بعد دخی سده سنیة سعادت مدار و عتبه علیة کردون مدارمه اولان وفور صداقت و عبودیتک موجبنه دایما اول جانبیره کوز قولاق طوتوب و یرار جاسوسلر کوندروب احوال و اطوارلری نوجهلدر کرکی کبی تتبع و تجسس ادروب علی التوالی واقف و مطلع اولدوگ اخباری اعلامدن خالی اولیمه سن و ولایت اردل عسکرله دائم حاضر و آماده اولوب اعدادن ولایت اردل ضرر و کزند ایرشدرمک باینده انواع مساعی جمله ظهوره کتورمه سن (اردل

(۱) یورغا ، دولت عثمانیه تاریخی ، جلد ۳ ، ص ۲۶۲

(۲) قراقوی

ایلمیسته و برلیندر فی ۱ ربیع الاول ۹۹۶ « (۱) .

باب عالینک الک زیاده حرکاتی تجسس و تعقیب ایلمیکی
اوستریا ایدی . بدون بکر بکیسی بو وظیفه یی بحق ایفا
ایدیوردی . ذاتاً بکر بکینک یکانه وظیفه سی عثمانی دولتشک شمال
سرحدنده مسلح بر محافظلق وظیفه سی ایفاسندن عبارتدی . کوزل
بودین ، بکر بکیسی ، یکچیری آغاسی ، دفتردارلری ، سرحد
غازیلری ایله بو خدمتی اجرادن خالی قالمادی . سلطان مراد
ثالث بدون بکر بکیسندن « بیج قرالی » نک حرکاتنه دائر
مفصل معلومات آلدی . دشمنک « فکر فاسد و خیال
کاسد » ندن خبردار اولوق ایسته دی . بدون والیسنه آتیده کی
حکمی کوندودی :

« بدون بکر بکیسنه حکم که مکتوب کوندروب لیل و نهار
ولایتک حفظ و حراستی خصوصنده اقدام و اهتمام اوزره اولدوغک
وبوندن اقدام بیج قرالک قرنداشن لیه ولایتندن بعض اشقیا حرکاتی
ایله ولایت لیه قرال اولغه واروب تمام قرالغه اوطوره جق محله
لیه عسکرندن بیج قرالک قرنداشنه عدو اولنلر کلوب مقابله ایدوب
محکم جنگ ایلیوب قرالک قرنداشی آدملرندن و اکا تابع اولان لیه
عسکرندن بی نهایت ملاءین خاسرین تلف اولوب بیج قرالک قرنداشی
یوزنفر آدم ایله آنجق خلاص اولدوغن وحالا قرالک ولایتنده جابجا
جمعیت اولوب اما فکر فاسد لری نه ایدوکی معلوم اولماغله برار جاسوسلر
کوندردلر و کین داخی بوبابده هر نه دیش ایسک بالتمام معلوم شریفم
اولشدیر . اعدی کفار خاکسارک مکر و حیله سندن جدا غفلت جایز
دکلدر . پیوردوم که واردوقده من بعد کال بصیرت و انبیا اوزره
بدونه تابع اولان عسا کر منصوره به محکم تنبیه و تأکید ایلمه سن که
دایماً آت و یراق لری ایله حاضر و مهیا سرحدلرک حفظ و حراست لری
امورنده غفلت ایتمیوب کمال تیقظ و انبیا اوزره اولالر وسنداشی کما کان
حفظ و حراست مملکت و ضبط و صیانت رعیت بابنده دقیقه فوت
ایتمیوب غفلت ایله عیاذ بالله تعالی اعدای خاکسار طرفندن بر محله
ضرر و کزند ایرشیدیر مکن احتیاط اوزره اولوب دایماً عسا کر
منصوره ایله مهیا و حاضر بولنوب اعدا طرفنه ناظر اولوب فکر فاسد
و خیال کاسد لری ندر و حالا اولان جمعیتلرندن مراد لری نه اولوب وبالجمله
(بوراسی سیلمش) طرفندن واقف و مطلع اولدوغک احوالی علی التوالی
صحی اوزره اعلام دن خالی اولیه سن (بوزدغان دلیسی احمد چاوشه
ویرلدی) فی ۱۸ محرم ۹۹۶ «

سلطان مراد ثالث اردل قرالنه و بودین بکر بکیسنه
تدبیرلر اتخا دی ایچون نامه لر کوندردیکی صرده لهستان انتخاباتی
مسئله سی تمامیه حل ایدلشدی . سیکیز موند ، هر درلو رقابتدن
خلاص اولاراق ، قرال انتخاب ایدلش ، استانبوله ایلمی بیله
بوللامشدی . سلطان مراد ثالث ، آرزوسنک بوضو رتله قوده دن
فعله کلش اولماسندن طولانی نموندی ؛ یکی قرال سیکیز مونده
کوندردیکی نامه ده بو بمنو نیتی صراحة بیان ایدیوری :

« لیه قرالنه نامه هایون یازله که بوندن اقدام ولایت لیه قرال
اولنلرک هر زمان سلطنت قاهره مژه اولان صداقت و اخلاسلرندن
زیاده سزک طرف کزدن عرض رفیت و اختصاص اولنوب بیوک

(۱) دیوان هایون مهمه دفتری ۶۲ ، ص ۱۶۸

ایلمیکزدن مقدم ادمکز کلوب لیه ولایتنه کلوب قرونه (۱) کلدو کدن
سکره ولایتک ضبطنه مباشرت اولندوقده بیج قرالک قرنداشیله
دو کلوب غلبه اولدیغکزدن اجلدن یاننده اولان عسکر ایسه بیج قرالک
ولایتنه قاجوب بعده آلمان و مجار ولایتلرندن یکی عسکر کتوروب
تکرار جنگه مباشرت ایلدو کده لیه ولایتک عسکری غالب و دوشمن
جانبی خائب و خاسر اولوب طو بلرن و آلات حربلرن براغوب فرار
ایدوب نیجه (۲) نام شهره کیروب حصار قبادوب محکم محاصره
اولوب ولایت لیه خلقنک اهل فساد اولنلرندن خیلی کمنه اله کیروب
سایر اسنانه سعادت اشیا مژه اولان اخلاص و اختصاصکزه متعلق
هر نه تحریر و اعلام اولمش ایسه جمله سی پایه سیریر سعادت مصیر مژه
عرض اولنوب علم شریفنر محیط اولمشدر . کر کدر که وصول بولدوقده
من بعد دخی فؤاد صداقت معتاد کزده اولان وفور اخلاص و فرط
اختصاصکزدن موجبجه کما کان عبودیت و دوستلق ده ثابت قدم و راسخ
دم اولوب دوست مژه دوست و دشمن مژه دشمن اولوب و سرحد
قپودانلرینه محکم تنبیه و تأکید ایلمه سن که قواعد صلح و صلاحی تمام
رعایت ایدوب هیچ بر وجهله عدول و انحراف ایلمه لر . بزم دخی
ممالک محروسه مژده اولان بهادران رزم قوینک عروق شجاعتی محرم
و طغیان اولنوب مراسم صلح و صلاحی صریح طو توب ایکی جانبک
رعایاسی اسوده حال اولالر بو جانبده شرایط صلح و صلاح خلل
پذیر اولالز . هان اول جانبدن خلاف عهد وضع صدورندن اجتناب
کر کدر . مادامکه قاعده صلی رعایت ایلوب بوجابندن عهد و امانه
مخالف وضع اولوق احتیالی یوقدر . صداقت و دوستلقده ثابت قدم
اولوب ذره قدر خلافتنه جواز کوسرتلیه . فی ۲۱ ن ۹۹۶ «
بیوک آطه ، ۲۶ حیران ۱۹۱۷

احمد رفیق

تورک مقتصد لری

نامق کمال مقتصد

تاریخ مژک تنظیمات نامیه یاد ایلدیکی دور ایچنده ، لسان مژده ،
سیاسی مژده و محیطک طرز تفکر نده برانقلاب وجوده کتیرمکه
موفق اولان برهیئتک ریاستنده بولنان نامق کمال اقتصادیا مژده
دخی برانقلاب حصوله کتیرمشدر . نامق کمالک اقتصاد
ساحه سنده وجوده کتیردیکی اثارک اهمیت و قیمتی آنجق
مطبوعاتک تاریخچه سی ایله آ کلاشیلور .

معلومدر که دور تجددی کشاد ایدن سلطان محمود خان
۱۲۴۷ سنه سنده تقویم و قایم جریده سنی تأسیس ایده بیلمش
ایدی . حالبوکه هر شیده اولدینی کبی یکی طوغان مطبوعات ده
تعدد ایده مدی . دور تنظیمات اولان سلطان مجید خان
دوری ، ایکی بیوک اصلاحات فرمانی نشر ایتیش ایکن مملکتده
بر علمی حرکت وجوده کتیره مامش ایدی . کلخانه ده نشر ایدیلان
خط هایون اصلاحاتک نظر یاتندن قریم محاربه سنی متعاقب نشر

(۱) تاج

(۲) پینجن